

Regionální školství a jeho financování

doc. Ing. Jan Nevima, Ph.D.

System regionálního školství

- ▶ Do regionálního školství se počítají tyto školy:
 - ▶ mateřské školy a předškolní zařízení;
 - ▶ základní školy včetně nižších ročníků gymnázií;
 - ▶ speciální školy;
 - ▶ gymnázia;
 - ▶ střední odborná učiliště;
 - ▶ vyšší odborné školy.

System regionálního školství

- ▶ V regionu rozhodují o hospodaření s finančními prostředky následující instituce:
 - ▶ jedná se především o obce;
 - ▶ odbory školství krajských úřadů;
 - ▶ MŠMT;
 - ▶ Česká školní inspekce;
 - ▶ školské rady;
 - ▶ ředitelé škol a ředitelé předškolních zařízení.

System regionálního školství

- ▶ Velikost rozpočtu pro jednotlivé školy je se počítá z celkového počtu žáků a dětí.
- ▶ V ČR tento počet stále klesá.

System regionálního školství

Působnost obcí a svazků obcí při financování regionálního školství

- ▶ Obec a svazek obcí zřizuje a zrušuje předškolní zařízení, základní školy, základní umělecké školy a školní zařízení jim sloužící.
- ▶ Obec spravuje předškolní zařízení, základní školy a školská zařízení jim sloužící, tím že zabezpečuje investiční výdaje a neinvestiční náklady.
- ▶ Obec je povinna:
 - ▶ zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území;
 - ▶ zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky.

System regionálního školství

Působnost odboru školství krajských úřadů:

- ▶ OŠ KÚ nahradily v podstatě dřívější školské úřady, které působily na jednotlivých okresech;
- ▶ OŠ KÚ řídí veškeré školství v rámci kraje, kromě vysokých škol;
- ▶ Z ekonomického hlediska jde o přidělování finančních prostředků jednotlivým školám v bývalých okresech, resp. v současných krajích.

System regionálního školství

- ▶ Odbor školství krajského úřadu přiděluje od MŠMT finanční prostředky na:
 - ▶ mzdy pracovníků;
 - ▶ výdaje na učebnice, školní pomůcky a školní potřeby hrazené žákům státem a kontroluje jejich využití;
 - ▶ náklady spojené s výukou zdravotně postižených dětí;
 - ▶ investice jako účelovou položku z rozpočtu MŠMT.
- ▶ OŠ KÚ ekonomicky zabezpečuje předškolní zařízení, školy a školská zařízení, které zřizuje kraj.
- ▶ Dále OŠ KÚ ekonomicky zabezpečuje školy a školská zařízení zřizované soukromými osobami.
- ▶ Církevní školy získávají finanční prostředky od MŠMT.

System regionálního školství

- ▶ Dále zde můžeme zařadit ostatní činitele podílející se na financování regionálního školství:
 - ▶ Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT);
 - ▶ školská rada;
 - ▶ Česká školní inspekce;
 - ▶ ředitel školy.

Reformní opatření financování regionálního školství v souvislosti se změnou školského zákona

- ▶ Sekce vzdělávání připravila návrh nového nařízení vlády.
- ▶ Stanoví tak pro základní školy, střední školy a konzervatoře maximální počet hodin výuky financovaný ze státního v závislosti na počtu žáků, který obsahuje:
 - ▶ maximální počet hodin výuky financovaný ze státního rozpočtu (denní forma vzdělávání);
 - ▶ stanovení maximálního počtu hodin výuky v dalších formách vzdělávání;
 - ▶ stanovení maximálního počtu hodin výuky pro školy národnostních menšin;
 - ▶ stanovení maximálního počtu hodin výuky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami;
 - ▶ stanovení maximálního počtu hodin výuky víceoborové třídy.

Reformní opatření financování regionálního školství v souvislosti se změnou školského zákona

- ▶ Návrhy uvedené na předchozích snímcích legislativních předpisů byly předmětem projednávání MŠMT se zástupci asociací (ředitelů) základních a středních škol.
- ▶ V průběhu projednávání nebyly ze strany zástupců asociací škol vzneseny žádné zásadní připomínky, které by zpochybnily reformu financování regionálního školství.
- ▶ MŠMT dále stanoví pro vybrané druhy škol normativy ostatních (mimotarifních) nárokových složek platů (příplatky za vedení, třídnictví, specializační příplatek) připadajících na 1 úvazek pedagogického pracovníka.
- ▶ Normativy nenárokových složek platů připadajících na 1 úvazek pedagogického pracovníka.

Reformní opatření financování regionálního školství v souvislosti se změnou školského zákona

- ▶ Model výpočtu potřeby nepedagogických pracovníků:
 - ▶ model výpočtu potřeby nepedagogických pozic pro účely financování mezd nepedagogů je připraven podle vize, na které se shodly školské asociace s ministerstvem školství po průzkumu potřeby nepedagogických pozic na školách;
 - ▶ financování nepedagogické práce je směřováno na školu, na počet pracovišť a na počet tříd a nikoliv na počet žáků jako doposud!!!
 - ▶ **Počet nepedagogických pracovníků se stanoví podle přepočítacího koeficientu.**

Reformní opatření financování regionálního školství v souvislosti se změnou školského zákona

- ▶ Model je připraven pro standardně velkou školu, která má 10 - 40 tříd a výuku na 1 - 4 pracovištích.
- ▶ Model funguje i pro školy menší i větší:
 - ▶ pro školy menší je počet nepedagogických pozic úměrně krácen;
 - ▶ pro školy větší je mírně navyšován.
- ▶ Pro každou školu jsou standardně připraveny 3 nepedagogické pozice jako minimum.
- ▶ Podle počtu **pracovišť** jsou pak přidávány další pozice, na první budovu 1 nepedagogický pracovník, na každé další pracoviště 2 nepedagogičtí pracovníci.
- ▶ Na **třídy** jsou pak počítány další pozice v rozmezí počtu 0,6 - 1,0 podle oborové struktury a náročnosti nepedagogického zabezpečení provozu oborů vzdělání.
- ▶ V těchto počtech jsou zahrnuti i pracovníci specifických profesí, potřební pouze v některých oborech.

Reformní opatření financování regionálního školství v souvislosti se změnou školského zákona

- ▶ model počítá, kolik úvazků nepedagogů přepočtených na plně zaměstnané by škola měla potřebovat;
- ▶ tedy kolik takových úvazků by tento systém zaplatil;
- ▶ model se týká financování nepedagogů pouze pro danou školu;
- ▶ nikoli pro připojená školská zařízení - jídelna, internát, školní družina, školní klub a další školská zařízení, ta budou financována v jiném režimu.

Výhody a nevýhody nového systému financování regionálního školství

- ▶ Řeší **objektivní rozdíly** vzdělávacích soustav v jednotlivých krajích.
- ▶ Odstraňuje **rozdílné financování** stejných oborů vzdělání, nerovnosti v odměňování zaměstnanců, negativní dopady snížení počtu žáků.
- ▶ Významným způsobem **eliminuje u středních škol nutnost přijímat co největší počet žáků** bez ohledu na jejich studijní předpoklady v zájmu získání nezbytného objemu finančních prostředků pro svoji činnost.
- ▶ Navržené řešení koresponduje s takovými klíčovými doporučeními OECD pro Českou republiku v oblasti financování veřejného sektoru.
- ▶ Navržené řešení financování „pedagogické práce“ ve vybraných druzích škol/školských zařízení zároveň plně koresponduje s praxí většiny evropských zemí, kde stát hraje dominantní roli v oblasti zabezpečení mezd pro pedagogické pracovníky, a to až na úroveň jednotlivých škol.

Výhody a nevýhody nového systému financování regionálního školství

Předpokládaný dopad navržených změn do činnosti krajských úřadů:

- ▶ U krajských úřadů znamená navržená změna systému financování RgŠ ÚSC omezení stávajících kompetencí při tvorbě krajských normativů.
- ▶ Tato činnost zůstává krajským úřadům zachována pouze v těch oblastech vzdělávání a školských služeb, kde lze shledat reálný důvod pro mezikrajové rozdíly ve finančním zabezpečení těchto činností ze státního rozpočtu.
- ▶ Všechny ostatní stávající kompetence a činnosti krajských úřadů v oblasti financování zůstávají krajským úřadům zachovány.
- ▶ Vzhledem k výše uvedenému MŠMT nepředpokládá, že by navržené změny ve financování RgŠ ÚSC měly přímý dopad na celkové personální zabezpečení činností krajských úřadů v oblasti výkonu přenesené působnosti státní správy pro regionální školství.

Co má nový systém financování vyřešit? (I.)

Účelovost - peníze dotečou tam, kam mají, a jsou použity na stanovený účel

- ▶ Peníze někdy nedotečou tak, jak by si stát představoval a lidé ve školách očekávali.

Předvídatelnost - střednědobá až dlouhodobá stabilita systému, všichni vědí s čím mohou při splnění stanovených podmínek počítat

- ▶ poměrně velká - jasná pravidla, jasné parametry a jednoznačnost.

Co má nový systém financování vyřešit? (II.)

Rovnost - neznamená, že všichni mají stejně, ale že odchylky jsou důvodné.

- ▶ Zajistí nový systém díky jasným pravidlům.

Transparentnost - jasná zákonná pravidla a meze.

Dosavadní poznatky z reformních snah:

Financování pedagogické práce je jasné, problém je u nepedagogických pracovníků u větších škol.

- ▶ Ředitel u větších škol pracuje s vícezdrojovým financováním.

Děkuji za pozornost